

Sygn. akt X GC 362/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział X Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Kornelia Żminkowska
Protokolant:	Stażysta Marcelina Szychowska

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

w sprawie z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. w upadłości układowej

przeciwko Gminie M.

przy udziale nadzorcy sądowego po stronie powodowej

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Gminy M. na rzecz powódki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. w upadłości układowej kwotę 58.019,15 zł (pięćdziesiąt osiem tysięcy dziewiętnaście złotych piętnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami (określonymi od dnia 1 stycznia 2016 r. jako odsetki ustawowe za opóźnienie) od dnia 13 listopada 2014 r.,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8518 zł (osiem tysięcy pięćset osiemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt X GC 362/15

UZASADNIENIE

W dniu 19 listopada 2014 roku powódka (...) spółka akcyjna w S. w upadłości układowej wniosła pozew przeciwko Gminie M. o zapłatę kwoty 58 019,15 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 listopada 2014 roku i kosztami postępowania. Uzasadniając żądanie pozwu powódka wskazała, że strony postępowania łączyła umowa, przedmiotem której była przebudowa oczyszczalni ścieków w M.. W trakcie wykonywania prac przez powódkę powstała konieczność wykonania prac dodatkowych, nieprzewidzianych w projekcie. Powódka wskazała, że zgłaszała pozwanej konieczność wykonania prac dodatkowych oraz, że strony sporządziły protokół konieczności. Wraz z pismem z dnia 18 stycznia 2013 roku przedstawiła dokumentację projektową wraz z kosztorysem. Pozwana zaakceptowała przedstawione dokumenty. Wynagrodzenie powódki zostało określone na kwotę 58 019,14 zł, którego wysokość także pozwana zaakceptowała. Powódka wykonała prace i wystawiła fakturę VAT na w/w kwotę. Pozwana nie uregulowała należności.

W dniu 12 lutego 2015 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

We wniesionym sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwana zaprzeczyła, że wskazane w pozwie prace miały charakter prac dodatkowych. Pozwana wskazała, że zgodnie z umową powódka zobowiązana była do wykonania prac związanych z przebudową oczyszczalni i wykonania wszelkich innych czynności niezbędnych do wykonania przedsięwzięcia. Wynagrodzenie powódki zostało ustalone ryczałtowo na kwotę 4 888 888 zł. Powyższe wskazuje, że konieczność wykonania prac nieujętych w projekcie nie oznacza automatycznie, że są to prace dodatkowe. Pozwana podkreśliła, że powódka przed przystąpieniem do realizacji umowy powinna była zweryfikować projekt pod kątem poprawności i kompletności przewidzianych prac. Zdaniem pozwanej prawidłowa weryfikacja projektu ujawniłaby zawarte w nim braki już na etapie konstruowania oferty. Zdaniem pozwanej wykonane przez powoda prace mieszają się w ustalonym wynagrodzeniu ryczałtowym. Dalej pozwana podniosła, że umowa była realizowana w trybie zamówienia publicznego, co oznacza, że zawarcie umowy na prace dodatkowe wymaga zachowania pewnej procedury, w szczególności do zawarcia umowy konieczne jest złożenie oświadczenia woli przez Gminę, a nie przez osobę sprawującą nadzór techniczny. Niezależnie zdaniem pozwanej w związku z ryczałtowym ustaleniem wysokości wynagrodzenia w niniejszej sprawie nie znajdują zastosowania przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu. Z ostrożności pozwana zakwestionowała także wartość wykonanych prac.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka podtrzymała dotychczasowe twierdzenia, zwracając uwagę, że za rzetelność i kompletność projektu budowlanego odpowiada inwestor.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 lutego 2012 roku, po przeprowadzeniu postępowania o zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego powódka (...) spółka akcyjna z siedzibą w S. zawarła z Gminą M. umowę nr (...), na podstawie której zobowiązała się do wykonania robót budowlanych pn. Przebudowa oczyszczalni ścieków w M. na podstawie dokumentacji projektowej, (...) oraz oferty wykonawcy, jak również wykonanie wszelkich innych czynności niezbędnych do wykonania przedsięwzięcia opisanego w dokumentacji projektowej oraz (...) nawet, jeżeli nie zostały wyraźnie w nich wskazane. W ramach wykonywania przedmiotu umowy powódka zobowiązała się do wykonania go zgodnie z umową, wiedzą techniczną i sztuką budowlaną, (...) i oddania zamawiającemu (pозwanej) na podstawie protokołu odbioru końcowego, a pozwana zobowiązała się wykonać Przedmiot Umowy odebrać i zapłacić wykonawcy wynagrodzenie zgodnie z ofertą, która stanowi załącznik do Umowy. Zgodnie z § 3 ust. 2 umowy roboty budowlane należało wykonać zgodnie z dokumentacją projektową, wydanymi decyzjami administracyjnymi, (...), SIWZ, z wiedzą techniczną i sztuką budowlaną, przepisami BHP, ppoż., oraz poleceniami Nadzoru Inwestorskiego i Nadzoru Autorskiego. Wśród szczegółowych obowiązków wykonawcy wymieniono m.in. obowiązek informowania zamawiającego (Nadzoru Inwestorskiego) o konieczności wykonania robót zamiennych w terminie 3 dni od daty stwierdzenia konieczności ich wykonania (§ 6 pkt 3). Z kolei do obowiązków zamawiającego należała m.in. stała współpraca z wykonawcą w zakresie, w jakim będzie tego wymagała realizacja przedmiotu umowy, przy czym do wykonawcy należało będzie określenie tych sfer, w których takie współdziałanie będzie konieczne (§ 8 ust 1 pkt 6). Zgodnie natomiast z § 8 ust. 2 w przypadku wystąpienia przeszkód związanych z realizacją przedmiotu umowy wynikających z dokumentacji projektowej, zamawiający jest zobowiązany w terminie 5 dni roboczych od daty stosownego wpisu w dzienniku budowy zająć pisemne stanowisko w przedmiotowej sprawie. Opóźnienie w wyjaśnieniu, o którym mowa w zdaniu poprzednim może skutkować wydłużeniem końcowego terminu wykonania przedmiotu umowy o okres opóźnienia. Wynagrodzenie za powierzone do wykonania prace ustalone zostało ryczałtowo na kwotę 4 888 888 zł brutto (§ 9). Zgodnie z § 10 udzielenie zamówienia dodatkowego będzie możliwe tylko i wyłącznie wówczas, jeżeli w trakcie realizacji zamówienia wystąpią roboty niezbędne do wykonania, nie przewidziane i nie wynikające z dokumentacji projektowej, a których wykonawca pomimo usilnych starań nie mógł przewidzieć. Zamówienia dodatkowe będą rozliczane na podstawie odrębnie zawartej umowy pomiędzy wykonawcą realizującym zamówienie, a zamawiającym w trybie z wolnej ręki dla udzielania zamówień dodatkowych w rozumieniu art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy P.z.p. Udzielenie zamówienia dodatkowego będzie możliwe po zbadaniu okoliczności będących podstawą ich udzielenia i szczegółowego uzasadnienia w protokole konieczności wykonania zamówienia dodatkowego, po zatwierdzeniu go przez zamawiającego i Nadzór Inwestorski.

Zgodnie z umową nadzór inwestorski został powierzony Przedsiębiorstwu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Zgodnie z Ogólnymi warunkami wykonania rozruchu oczyszczalni, będących załącznikiem do umowy obowiązkiem wykonawcy było również uzyskanie pozwolenia na użytkowanie oczyszczalni i wykonanie rozruchów technicznych.

Dowód:

- Umowa z dn. 17.02.2012r. z aneksami, k. 17-40
- Ogólne warunki wykonania rozruchu oczyszczalni ścieków, k. 113-119,
- Zawiadomienie, k. 188-192

Pismem z dnia 30 marca 2012 roku pełniące nadzór inwestorski Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. poinformowała pozwaną o brakach w dokumentacji projektowej dotyczących branży konstrukcyjnej.

Dowód:

- Pismo z dn. 30.03.2012r., k. 150-152

Podczas realizacji prac okazało się, że dostarczony przez pozwaną projekt wykonawczy nie zawiera wszelkich niezbędnych do wykonania prac. W związku z powyższym powódka pismem z dnia 18 grudnia 2012 roku zgłosiła pozwanej konieczność wykonania prac dodatkowych takich jak wykonanie skrzynek zaciskowych i skrzynek pomiarowych, konieczność przystosowania pomieszczenia agregatu do ustawienia agregatu, konieczność połączenia S/R agregatu z rozdzielnią nowej oczyszczalni, wykonanie dodatkowej rozdzielni (...) do wykonania przełączeń. Do pisma powódka załączyła kosztorys na wykonie skrzynek zaciskowych i pomiarowych robót dodatkowych.

Ponadto w trakcie realizacji inwestycji pozwana nie przekazała powódce rozwiązań projektowych w zakresie zasilania rezerwowego oczyszczalni ścieków w M.. Ostatecznie wykonaniem projektu zawierającego brakujące rozwiązania w zakresie zasilania rezerwowego oczyszczalni ścieków w M. zajęła się powódka.

Dowód:

- Protokół z rady budowy nr (...) z listą obecności, k. 83-85,
- Pismo z dn. 18.12.2012r., k. 86,
- potwierdzenia nadania, k. 87-88
- Kosztorys, k.89-91,
- Zeznania świadka R. S. (1), k. 172-174,
- Zeznania świadka G. D., k. 228-231,
- Zeznania świadka J. S., k. 405-406,
- Zeznania świadka L. S., k. 407-409,
- Przesłuchanie reprezentanta powódki D. M..

Powódka wraz z pismem z dnia 18 stycznia 2013 roku przekazała pozwanej projekt zawierający brakujące rozwiązania w zakresie zasilania rezerwowego oczyszczalni wraz z kosztorysem na wykonanie tych prac i zwróciła się o ich

akceptację. W treści pisma powódka wskazała, że wynagrodzenie przewidziane umową nie obejmowało w/w elementów.

Dowód:

- Pismo z dn. 18.01.2013r., k. 47,
- Kosztorys, k. 48-60
- Projekt, k. 61-65.
- Zeznania świadka R. S. (1), k. 172-174,
- Zeznania świadka G. D., k. 228-231,
- Zeznania świadka J. S., k. 405-406,
- Zeznania świadka L. S., k. 407-409,

Na kolejnej radzie budowy, która miała miejsce w dniu 24 stycznia 2013 roku zamawiający zaakceptował propozycję powódki zawartą w piśmie z dnia 18 grudnia 2013 roku i z dnia 18 stycznia 2013 roku zwrócił się o pilne przygotowanie dokumentów na wykonanie robót dodatkowych

Dowód:

- Protokół z rady budowy nr (...) z listą obecności, k. 92-94.
- Zeznania świadka T. J. (1), k. 382-383
- Zeznania świadka R. S. (1), k. 172-174,

W dniu 4 lutego 2013 roku strony postępowania sporządziły protokół konieczności na wykonanie robót dodatkowych nieobjętych dokumentacją projektową, który obejmował: wykonanie skrzynek zaciskowych i skrzynek pomiarowych nie przewidzianych w dokumentacji projektowej, konieczność przystosowania pomieszczenia agregatu do ustawienia agregatu, konieczność połączenie (...) agregatu z rozdzielnią nowej oczyszczalni oraz wykonanie dodatkowej rozdzielni (...) do wykonania przełączeń. Wartość wybór oznaczono na kwotę 58 019,14 zł brutto. Pod protokołem podpis złożyli kierownik budowy R. S. (2) i inspektor nadzoru G. D.. Pod protokołem podpisu nie złożył reprezentant inwestora – Gminy M..

Dowód:

- Protokół konieczności, k. 80-82, 121-123.
- Zeznania świadka R. S. (1), k. 172-174,
- Zeznania świadka G. D., k. 228-231,
- Zeznania świadka T. J. (2)
- Zeznania świadka J. S., k. 405-406,
- Zeznania świadka S. F., k. 7406-407
- Zeznania świadka L. S., k. 407-409,

Powódka zgodnie z poleceniem sporządziła projekt umowy dodatkowej na (...) datowany na dzień 13 lutego 2013 roku, która obejmowała swoim zakresem konieczność wykonania robót dodatkowych w postaci wykonania skrzynek zaciskowych i skrzynek pomiarowych nie przewidzianych w dokumentacji projektowej, przystosowania pomieszczenia agregatu do ustawienia agregatu, połączenia (...) agregatu z rozdzielnią nowej oczyszczalni oraz wykonania dodatkowej rozdzielni (...) do wykonania przełączeń. Wynagrodzenie oznaczono na kwotę 58 019,14 zł. Do zawarcia umowy o treści wskazanej w projekcie nie doszło.

Dowód:

- Umowa dodatkowa z wydrukiem e-mail, k. 95–96,
- Zeznania świadka R. S. (1), k. 172-174,

Pozwana wykonała zadanie wraz z koniecznymi do użytkowania obiektu pracami dodatkowymi. Decyzją z dnia 29 marca 2013 roku inwestycja uzyskała pozwolenie na użytkowanie.

(...), a nadto dowód:

- Decyzja, k. 42-46,
- Wydruki fotografii, k. 66-78,

W dniu 13 października 2014 roku powódka wystawiła pozwanej fakturę VAT na kwotę 58 019,15 zł brutto tytułem, wykonanych robót dodatkowych zgodnie z protokołem konieczności nr (...). Pozwana nie uregulowała należności i odesłała fakturę VAT z uwagi na brak podpisu zamawiającego na protokole konieczności nr (...)

Dowód:

- Faktura VAT, k. 79.

Pismem z dnia 27 października 2014 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty należności w kwocie 58 019,15 zł w terminie 7 dni. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

Dowód:

- Wezwanie z potwierdzeniem nadania, k. 98

Wykonawca na etapie składania oferty nie ma możliwości przewidzieć z jakiego Materiału Zamawiający będzie oczekiwał np. czerpnię czy wyrzutnię do agregatu prądotwórczego (jest bardzo dużo różnych wykonań: stal nierdzewna, stal czarna ocynkowana, stal czarna malowana itd.). Podobnie jest z kablami elektrycznymi. Wykonawca na etapie składania oferty nie może dokładnie przewidzieć czy i jakie kable będzie musiał układać poza wymienionymi w Dokumentacji Projektowej. Wykonawca w takiej sytuacji powinien założyć, że jeżeli projekt takich robót nie przewiduje to kable takie są już ułożone lub będą ułożone w ramach innego zamówienia lub wykonane będą w ramach robót własnych Zamawiającego.

Prace objęte pozwem były niezbędne do prawidłowej eksploatacji oczyszczalni ścieków. Prace te jednak nie miały podstawowego znaczenia w stosunku do technologii oczyszczania ścieków. Brak zastosowania skrzynek połączeniowych przy rządzeniach mechanicznych nie spowodowałyby braku funkcjonowania oczyszczalni ścieków. Brak wykonania tych robót powodowałyby w przyszłości - utrudnienia eksploatacyjne oczyszczalni. W przypadku np. konieczności naprawy/wymiany pompy lub mieszadła istniałaby konieczność demontażu części instalacji elektrycznej lub przecięcie kabla zasilającego dane urządzenie a następnie jego mufowanie po dokonanej naprawie.

Kosz wykonania prac dodatkowych nieobjętych projektem wynosi 61 038,16 zł brutto.

Dowód:

- Opinia biegłego sądowego S. T., k. 429-452,
- Uzupełniająca opinia biegłego sądowego S. T., k. 429-452.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w całości.

Na gruncie niniejszego postępowania powódka dochodziła zapłaty kwoty 58 019,14 zł, stanowiącej należne jej - jej zdaniem - wynagrodzenie za roboty dodatkowe wykonane w związku z realizacją umowy pn. Przebudowa oczyszczalni ścieków w M..

Zawartą pomiędzy stronami postępowania umowę zakwalifikować należało, jako umowę o roboty budowlane w rozumieniu art. 647 k.c. i następane.

W toku postępowania pozwana nie kwestionowała poprawności wykonanych przez powódkę prac, w tym także tych za które wynagrodzenia powódka niniejszym pozwem się domagała. Kwestionując jednak żądanie pozwu pozwana przede wszystkim podnosiła, że wykonane przez powódkę prace, jako możliwe do przewidzenia na etapie ofertowym i podpisywania umowy, mieszają się w ustalonym w umowie wynagrodzeniu ryczałtowym, a nadto zarzucała, że strony postępowania nie łączyła jakakolwiek skutecznie zawarta umowa na wykonanie tych prac dodatkowych.

Zwracając uwagę, że fakt wykonania prac – oznaczonych przez powódkę, jako dodatkowe – nie był objęty sporem, Sąd w pierwszej kolejności odniósł się do zarzutu pozwanej, który dotyczył objęcia tych prac ustalonym w umowie wynagrodzeniem ryczałtowym, tj. zarzutu opartego o treść art. 632 k.c.

Zasady rozliczeń w przypadku ryczałtowego sposobu określenia wynagrodzenia zostały uregulowane w Kodeksie cywilnym w przepisach o umowie o dzieło. I choć brak jest stosownych regulacji w zakresie umów o roboty budowlane, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się stosowanie tych przepisów w drodze analogii do umowy o roboty budowlane. Zgodnie bowiem z panującym poglądem jeżeli strony w umowie o roboty budowlane zastosowały jeden z systemów wynagrodzenia uregulowanych w przepisach Kodeksu cywilnego dotyczących umowy o dzieło (ryczałtowy lub kosztorysowy), to w drodze analogii należy stosować właściwe przepisy dotyczące tej umowy. Nie sprzeciwia się temu art. 656 § 1 Kodeksu cywilnego – tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 listopada 2008 r., sygn. akt III CSK 184/08.

I tak zgodnie z art. 632 k.c. jeżeli strony umówiły się o wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac (§ 1). Jeżeli jednak wskutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie dzieła groziłoby przyjmującemu zamówienie rażącą stratą, sąd może podwyższyć ryczałt lub rozwiązać umowę (§ 2).

W ocenie Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy wskazany przepis, a w szczególności jego § 2, nie znajdował jednak zastosowania. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że strony postępowania z zasady pozostały zgodne, że prace wykonane przez powódkę nie zostały objęte projektem w oparciu o który powódka wykonywała przedmiot umowy, a w konsekwencji nie mogły one stanowić i nie stanowiły przedmiotu umowy zawartej pomiędzy stronami, a w efekcie nie zostały objęte ustalonym umownie, jako ryczałt - wynagrodzeniem. Okoliczności te potwierdzone zostały przy pomocy dołączonych do akt postępowania dokumentów, w tym także pism kierowanych przez powódkę do pozwanej, w których powódka informowała pozwaną o konieczności ustalenia za ich wykonanie dodatkowego wynagrodzenia oraz protokołów z rad budowy, gdzie sami przedstawiciele zamawiającego zwracali uwagę na konieczność sporządzenia odpowiednich dokumentów dotyczących prac dodatkowych. O tym, że prace za wykonanie których powódka domagała się zapłaty wynagrodzenia, nie były ujęte w pierwotnym projekcie, a w konsekwencji nie mogły być przedmiotem umowy mówili

także wprost słuchani w sprawie świadkowie, a świadek L. S. wyjaśnił, że konieczność wykonania tych prac nie była możliwa do przewidzenia w chwili zawierania umowy.

Nawiązując jeszcze do powyższego Sąd zwrócił uwagę, że pozwana uzasadniając przyjęte stanowisko zarzucała, że powódka składając ofertę zawierającą ryczałtowo ustalone wynagrodzenie w postępowaniu przetargowym powinna była dokładnie zweryfikować poprawność projektu, a co więcej zdaniem pozwanej gdyby powódka takowego sprawdzenia dokonała to już na tym etapie możliwe było ustalenie, że projekt zawiera braki i będzie wymagał modyfikacji, mającej wpływ na wysokość umownego wynagrodzenia.

Stanowisko pozwanej i w tym zakresie nie mogło jednak zasługiwać na aprobatę, tym bardziej, że zdaniem Sądu prowadzi do nieuzasadnionego przerzucenia odpowiedzialności za poprawność projektu na podmiot, który go ani nie sporządził, ani nie zlecał jego sporządzenia. Sąd stanął na stanowisku, że choć powódka składając ofertę i przyjmując zadanie do wykonania, jako profesjonalista specjalizujący się w branży związanej z przebudowami i budowami oczyszczalni ścieków, niewątpliwie powinna była dokonać weryfikacji projektu, to jednak nie sposób obarczać jej jakkolwiek winą za stwierdzone w nim braki i niedociągnięcia.

Dodatkowo w tym miejscu, podkreślenia wymaga, że zgodnie ze sporządzoną przez biegłego S. T. opinią, choć konieczność wykonania tych prac była przewidywalna to w chwili składania oferty w ogóle obowiązek ich wykonania nie mógł zostać sprecyzowany, albowiem prace te nie miały podstawowego znaczenia i nie miały wpływu na uruchomienie i poprawność działania oczyszczalni, a odstąpienie od realizacji tych prac doprowadziłoby jedynie do komplikacji w trakcie eksploatacji oczyszczalni, tj. podczas konieczności naprawy bądź wymiany pomy lub mieszańca.

Co więcej w ocenie Sądu powyższe zarzuty pozwanej powstały jedynie na potrzeby niniejszego postępowania. Podkreślenia bowiem wymaga, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, a tym w szczególności złożone do akt postępowania protokoły z rad budowy, oraz zeznania słuchanych w sprawie świadków jednoznacznie wskazują, że podczas realizacji inwestycji strony pozostawały zgodne co do charakteru i konieczności wykonania tych prac, wielokrotnie oznaczając je jako prace dodatkowe.

Biorąc jednak pod uwagę, że choć niespornie strony postępowania porozumiały się, co do konieczności wykonania prac dodatkowych (co dało wyraz w szczególności w treści protokołów z rad budowy), to jednak brak było podstaw do uznania, że doszło pomiędzy nimi do nawiązania jakiegokolwiek stosunku zobowiązaniowego w sposób zgodny z § 10 umowy – w ramach zamówienia publicznego. Fakt zawarcia ważnej umowy o roboty budowlane, przed zleceniem wykonania prac dodatkowych, nie zwalnia stron umowy od obowiązku dochowania także i co do nich (prac dodatkowych) wszelkich warunków formalnych, właściwych dla samej umowy o roboty budowlane, w tym przede wszystkim co do formy. Natomiast niezachowanie koniecznych w tym zakresie warunków formalnych powoduje, że ustalenia stron co do części dotyczącej robót dodatkowych, nawet jeżeli zostały stwierdzone pismem (protokół konieczności, k. 80-82) i zaakceptowane nie mogą być uznane za część umowy o roboty budowlane.

W odniesieniu do powyższego należało zwrócić jednak uwagę, że niezachowanie warunków formalnych w przedmiocie wykonania prac dodatkowych, nie zwalnia zamawiającego z obowiązku zapłaty za wykonane roboty dodatkowe. W sytuacji, w której dochodzi do wykonania przez przyjmującego zamówienie dodatkowych prac bez jakichkolwiek postanowień umownych zawartych chociażby w umowie dodatkowej, a zastrzeżono wynagrodzenie ryczałtowe za dzieło, orzecznictwo przyjmuje, że konstrukcja wynagrodzenia ryczałtowego nie wyklucza żądania przez przyjmującego zamówienie wynagrodzenia za prace nieobjęte umową na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (por. wyr. SN z 2.2.2011 r., II CSK 414/10, L.; wyr. SN z 7.1.2007 r., II CSK 344/07, MoP 2007, Nr 24, s. 1340; wyr. SN z 21.5.2009 r., V CSK 439/08, L.; wyr. SN z 9.10.2014 r., I CSK 568/13, L.). Aby możliwe było wystąpienie z roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, chodzić musi o wykonanie innych prac niż prace objęte umową o dzieło (tudzież dodatkowymi porozumieniami do niej). Możliwość zasądzenia wynagrodzenia za roboty dodatkowe w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu ma jednak istotne ograniczenie, na które Sąd Najwyższy zwrócił uwagę w wyroku z dnia 1 grudnia 2010 r. (sygn. akt I CSK 64/10), wedle którego dopuszczalność zasądzenia na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu kwoty dochodzonej, jako wynagrodzenie umowne

za wykonane roboty budowlane, uwarunkowana jest zbieżnością stanu faktycznego obu tych roszczeń na tle konkretnego stanu faktycznego ustalonego w rozpoznawanej sprawie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd stwierdził, że w toku niniejszego postępowania poza sporem pozostał fakt i zakres wykonanych prac, a tym samym rozstrzygnięcie w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu – wbrew twierdzeniom pozwanej - pozostało dopuszczalne.

W kontekście powyższego tutaj Sąd stwierdził, że rozliczenie stron w zakresie dochodzonym pozwem winno nastąpić według przepisów o świadczeniu nienależnym (art. 410 k.c.), do których stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 k.c.) (zob. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r. II CSK 344/07, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 sierpnia 2013 r., I ACa 387/13 Numer (...)). I tak zgodnie z przywołanym art. 405 k.c. ten kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Wskazać bowiem należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy z chwilą spełnienia świadczenia nienależnego przez powoda, tj. wykonania prac dodatkowych, pozostających w związku z prawidłowo zawartą umową o roboty budowlane (niesporne), po jego stronie powstało roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania przez pozwaną czynności stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego, a zatem zapłaty wynagrodzenia odpowiadającego wartości wykonanych prac (por. motywy wyroku z dnia 7.11.2007 r., II CSK 344/07, z dnia 21.05.2009 r., V CSK 439/08).

Strony nie kwestionowały faktu zawarcia opisanej pozwem ustnej umowy, wykonania prac i ich odbioru bez zastrzeżeń, a w konsekwencji wymagalności roszczenia powódki o zapłatę wynagrodzenia. Sprzeciwiając się natomiast żądaniu pozwu pozwana, poza wyżej już omówionymi zarzutami, kwestionowała wysokość żadanego przez powódkę wynagrodzenia.

Rozstrzygając w tym zakresie Sąd zwrócił jednak uwagę, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że choć powódka istotnie wysokość wynagrodzenia dochodzoną niniejszym pozwem ustaliła w zasadzie jednostronnie, to jego wysokość została zaakceptowana przez uczestniczących w procesie realizacji inwestycji inspektora nadzoru – G. D. i R. S. (2) (kierownika budowy), co zostało stwierdzone w sporządzonym w dniu 4 lutego 2013 roku protokole konieczności. Mając jednak na uwadze, że rzeczywiście na wspomnianym protokole brakuje akceptacji osoby uprawnionej do reprezentacji zamawiającego – Gminy M., Sąd działając na podstawie art. 278 k.p.c., przy jednoczesnym uwzględnieniu zgłoszonych przez strony wniosków dowodowych, wsparł się w tym zakresie opinią biegłego sądowego, który w złożonej opinii głównej i kolejnej uzupełniającej potwierdził, że wartość wykonanych przez powódkę prac oznaczona na kwotę 58 019,15 zł nie budzi zastrzeżeń i została ustalona prawidłowo, tym bardziej, że wg sporządzonego przez niego kosztorysu koszt wykonania tego rodzaju prac był wyższy (61 038,16 zł).

Mając na uwadze wszystko powyższe, Sąd doszedł do wniosku, że kwota dochodzona niniejszym pozwem stanowi równowartość prac wykonanych przez powódkę, o które bezpodstawnie wzbogaciła się pozwana.

W tym stanie rzeczy powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

O odsetkach orzeczona na podstawie art. 481 k.c.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów, zeznania świadków R. S. (2), G. D., T. J. (1), J. S., S. F. i L. S., a także przesłuchania reprezentanta powódki D. M.. Sąd ustalił stan faktyczny także w oparciu o opinię biegłego sądowego S. T., która pomimo zgłaszanych zarzutów okazała się być rzetelna, logiczna i jasna i jako taka mogąca stanowić podstawę ustaleń w sprawie.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje postawę prawną w 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty powódki złożyły się: opłata od pozwu 2 901 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych oraz wynagrodzenie pełnomocnika – 3 600 zł, ustalone zgodnie z §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych

oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t. – wedle stanu prawnego obowiązującego na dzień wszczęcia niniejszego postępowania) oraz kwota 2 000 zł tytułem uiszczonej przez powódkę, a wykorzystanej w całości zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł, jak w sentencji.